

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Når utløses overtid?

Fagdag 15. februar 2017

Juridisk rådgivere Åshild Håvelsrud og Trine Hennig

Regulering av overtid

- Overtidsbestemmelsene finner du i:
  - Arbeidsmiljøloven kap 10
  - HTA kap 1 § 6
  - sfs2213

Ordinær arbeidstid

- Ordinær arbeidstid etter HTA er 37,5 timer jf. kap. 1 § 4 pkt. 4.2 (i noen tilfeller lavere).
- Dersom en arbeidstaker (deltidsansatt) arbeider utover det som er vanlig turnus for den vekten de arbeider (men minst seks timer) er det å anse som overtid.

Hva er overtid?

- Overtid er pålagt arbeid som går ut over arbeidsmiljøloven og Hovedtariffavtalen sine grenser for alminnelig arbeidstid.
- Skal overtid skal være avtalt på forhånd?
- Dersom en arbeidstaker (deltidsansatt) arbeider utover det som er vanlig turnus for den vekten de arbeider (men minst seks timer) er det å anse som overtid.

Er overtid alltid tillatt?

- Nei!

Når kan overtid «utløses» – når er det tillatt?

- Overtid er kun tillatt når det er et «**særlig og tidsavgrenset behov**».
  - Du skal altså ikke ha overtid eller merarbeid som en fast ordning.
- «**Særlig og tidsavgrenset behov**» kan være:
  - Fravær blant arbeidstakere
  - Når noe/noen kan ta skade av at det ikke er nok folk på jobb
  - Uventet tidspress
  - Særlig arbeidspress grunnet sesongmessige svingninger
  - Mangel på arbeidskraft med spesiell kompetanse.

Fritak for overtidarbeid

- Arbeidstaker må ikke arbeide utover avtalt arbeidstid dersom:
  - Det er helsemessige eller vektige sosiale grunner
    - Arbeidsgiver kan kreve legeattest ved fritak på grunn av helsemessige årsaker der det er langvarig fullstendig fritak.
  - Vektige sosiale grunner kan være barnepass, henting av barnehagebarn, deltakelse i diverse familiebegivenheter.
- Om Arbeidstaker ber om å bli fritatt overtid, og arbeidet ikke er skadelidende dersom arbeidstaker ikke arbeider overtid, **SKAL** arbeidstaker fritas.
  - Om arbeidstaker og arbeidsgiver er uenige om dette, kan saken avgjøres av tvisteløsningsnemnda. Vi anbefaler at du kontakter PO før det går så langt.

Hvor mye overtid er lov - Grenser for overtidarbeid

- Det er en hovedgrense for hvor mye overtid den enkelte kan arbeide. Men det finnes unntak dersom:
  - Det er avtalt mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte
  - Det er sendt søknad til arbeidstilsynet som er innvilget
- Selv om overtidarbeidet ligger innenfor maksgrensen, må vilkårene for å arbeide overtid være oppfylt.

Grenser for overtidsarbeid – i ordinære arbeidsforhold

- Det finnes grenser for hvor mye arbeidstaker skal kunne arbeide
  - Per døgn (24 timer)
  - Per uke
  - Per fire uker
  - Per 52 uker

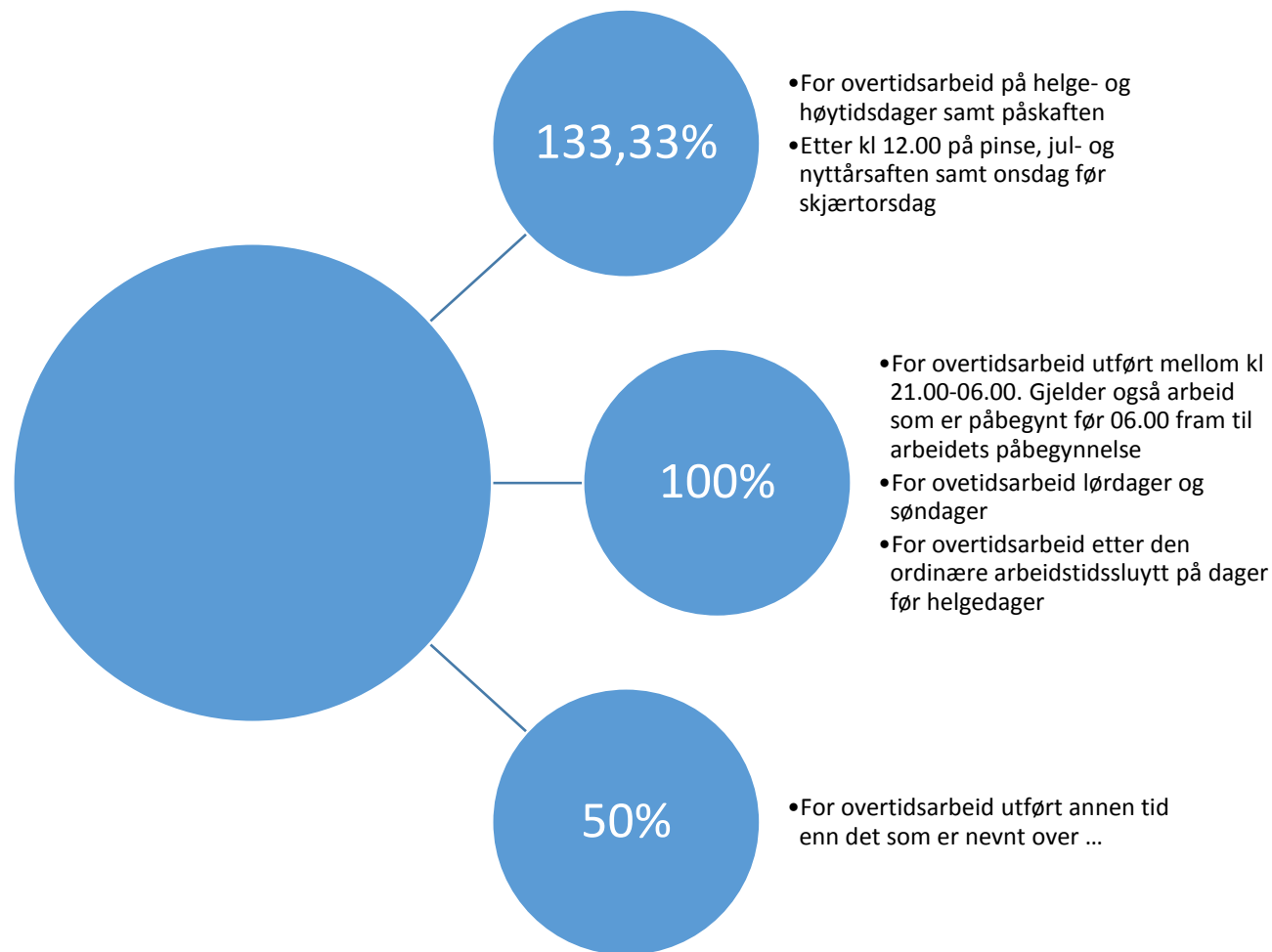
Noen får ikke overtid

- Reglene for overtid og arbeidstid gjelder i utgangspunktet alle arbeidstakere. MEN, noen stillinger er unntatt:
  - Ledende stillinger
    - Stillinger med klare lederfunksjoner
  - Særlig uavhengige stillinger
    - De uten direkte lederfunksjoner, men som likevel har overordnede og ansvarsfunne stillinger.
- HUSK: at arbeidstakerne over er unntatt fra overtidsbestemmelsene, betyr ikke at arbeidstiden kan organiseres «vilt». Arbeidstaker skal ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger. Arbeidstaker skal ha mulighet for å ivareta sikkerheten.

Overtidsbetalingen

Etter Hovedtariffavtalen er det tre ulike prosentsetser for overtidsbetaling:

Overtid undervisningspersonale

- Vi må skille mellom overtid etter aml og sfs2213 – lærerens arbeidstidsavtale.
- I henhold til **arbeidsmiljøloven** er det arbeid utover et gitt tidsrom som utløser overtid. For undervisningspersonalet blir etter **sfs2213** overtid utløst når det er arbeid utover en gitt beskjeftigelsesgrad, altså utover 100 prosent stilling.
  - Det er ikke avgjørende hvilket tidspunkt arbeidet utføres på.

Overtid for undervisningspersonale, sfs2213

- Undervisningspersonale får overtid når de arbeider utover de *ytre rammene* for planfestet arbeidstid på skolen, altså ut over den oppsatte arbeidsplanen
- For undervisningspersonale utløses også overtid dersom antallet undervisningstimer overstiger årsrammen (selv om dette skjer innen arbeidstid på skolen).
  - Gjelder kun for dem med 100 prosent stilling og 100 prosent beskjeftigelse
  - Det går an å gjennomsnittsberegne antall undervisningstimer

Overtid undervisningspersonale – aml kap. 10

- Pålagt arbeid som overstiger 37,5 timer per uke og/eller 9 timer per dag utløser overtidsgodtgjøring.
  - Dersom undervisningspersonalet er pålagt å arbeide mer enn 9 timer pr. dag utløser det overtidsbetaling. (samme som avtalen)
- Man kan avtale at overtid avspaseres time for time, men **tillegget skal alltid utbetales.**